

Консультація для вихователів

«Інклюзивна група в дитячому садку: що робить ВИХОВАТЕЛЬ»

Вихователь-методист:

Ярмолук Н.М.

Професійна діяльність вихователя інклюзивної групи відрізняється від діяльності вихователя групи без інклюзивного навчання. Зокрема, для роботи в інклюзивній групі у вихователя мають бути сформовані моральні установки в галузі інклюзивної освіти, професійні компетентності, ціннісні орієнтації та психологічна готовність до навчання й виховання дітей з ООП в інклюзивному середовищі. Для того щоб виконувати ці функції, вихователь бере участь у визначенні рівнів підтримки для дітей з ООП й використовує засоби корекції відповідно до цих рівнів. А для успішної реалізації корекційно-розвиткових цілей він поєднує завдання програми розвитку дітей з вимогами Базового компонента дошкільної освіти. Успішно здійснювати освітній процес вихователю інклюзивної групи допомагають знання про вплив психофізичного порушення, особливостей здоров'я та емоційно-вольової сфери на поведінку дитини, її спілкування й на те, як вона засвоює навчальні навички. Тому він постійно вивчає:

- психологічні та фізичні особливості розвитку дітей з ООП;
- зміст і методи реалізації індивідуального підходу до дитини залежно від рівня підтримки, наявності психофізичного порушення та ступеня його виразності, індивідуальних особливостей і потреб, сімейної ситуації;
- форми та методи безконфліктної соціальної взаємодії вихованців з різними особливостями психофізичного розвитку й освітніми потребами. Окрім цього, вихователь інклюзивної групи співпрацює з іншими учасниками освітнього процесу. Зокрема, зі спеціалістами, які проводять корекційно-розвиткові заняття; медиками, асистентом вихователя, волонтерами, громадськістю. А також із сім'ями як дітей з ООП, так і дітей з типовим розвитком, щоб створити в інклюзивній групі позитивну атмосферу. Бере участь у роботі команди психолого-педагогічного супроводу У Примірному положенні про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в закладі загальної середньої та дошкільної освіти зазначено, що вихователь — постійний член команди психолого-педагогічного супроводу.

Зокрема, він виконує такі функції:

- бере участь у підготовці індивідуального навчального плану дитини з ООП;
- розробляє спільно з іншими фахівцями індивідуальний освітній план у закладі дошкільної освіти;
- визначає спільно з іншими педагогічними працівниками рівень досягнення кінцевих цілей навчання, передбачених індивідуальним освітнім планом;
- організовує освітній процес дитини з ООП з урахуванням особливостей її розвитку та індивідуального освітнього плану;

- готує інформацію для учасників засідання команди супроводу про особливості навчально-пізнавальної діяльності дитини з ООП, її сильні сторони та потреби, результати виконання дитиною навчальної програми/освітнього плану;

- надає батькам інформацію про стан засвоєння дитиною освітнього плану;

- створює належний мікроклімат у колективі. Командна взаємодія з іншими членами команди психологопедагогічного супроводу — це вагома умова ефективності інклюзивного навчання та професійної діяльності вихователя. Проаналізуймо знання й уміння, необхідні вихователю інклюзивної групи для такої співпраці (табл.).

Знає Уміє

- мету, завдання та зміст психологопедагогічного супроводу дітей з ООП в інклюзивному закладі

- завдання, принципи та організацію роботи команди супроводу

- враховувати вимоги інших фахівців і батьків дитини під час реалізації загальної мети

- приймати професійні межі своєї компетенції

- визнавати компетентності інших членів команди Знає Уміє

- сутність професійної діяльності команди психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП

- функції членів команди супроводу

- значення колективної взаємодії команди супроводу

- форми взаємодії фахівців

- види конфліктів у колективі та шляхи їх розв'язання

- обґрунтовувати власну думку, рішення й вислуховувати думки колег

- обирати доцільні форми та методи колективної взаємодії, способи розв'язання конфліктних ситуацій

- виявляти толерантність і повагу до думки інших, гнучкість, активність

- дотримувати субординації, самодисциплі.

Особливо тісно вихователь співпрацює з асистентом вихователя, який допомагає організовувати й реалізувати освітній процес, співпрацювати з батьками здобувачів освіти та колегами. Ураховує в освітній роботі рівень підтримки дитини У психолого-педагогічному супроводі вихователь має розуміти, якого рівня підтримки потребує дитина. Рівень підтримки — це обсяг тимчасової або постійної підтримки дітей з ООП відповідно до їхніх індивідуальних потреб.

Діти потребують підтримки через труднощі, що виникають у різних сферах діяльності. Відповідно до кількості та якості цих труднощів, а також здатності їх подолати визначають п'ять рівнів підтримки дитини з ООП.

Для того щоб визначити рівень підтримки, враховують наявність у дитини:

- бар'єрів — що й наскільки перешкоджає успішному функціонуванню різних сфер розвитку дитини, її навчанню, взаємодії з іншими дітьми, ігровій діяльності тощо;

- потреб — у комплексній психолого-педагогічній оцінці розвитку в ІРЦ, у допоміжних засобах навчання, у додатковій підтримці з боку вихователя чи асистента вихователя, у присутності асистента дитини Перший рівень підтримки надають на рівні закладу дошкільної освіти за заявою одного з батьків або інших законних представників дитини, якщо вони виявляють незначні труднощі чи проблеми дитини в поведінці, взаємодії чи іграх з іншими дітьми, засвоєнні відповідних віку навичок.

Підтримка батькам — консультації вихователя чи інших фахівців закладу; дитині — добір індивідуальних методів навчання, корегування режиму дня, реалізація індивідуального підходу тощо.

Другий — п'ятий рівні підтримки визначають лише після комплексного психолого-педагогічного оцінювання розвитку дитини фахівцями ІРЦ. Під час оцінювання вони вивчають потреби й можливості дитини та її сім'ї, взаємодію із соціумом і при цьому враховують особливості її психофізичного розвитку. Вагомими для працівників ІРЦ є відомості, які надав виховatelj у педагогічній характеристиці дитини. Для цього на підставі спостережень за дитиною він описує її труднощі, потреби, проблеми; вказує, яку допомогу надавали в закладі, та її результати; висловлює припущення про бар'єри, що перешкоджають діяльності та спілкуванню дошкільника.

Категорії труднощів:

- інтелектуальні
- функціональні
- фізичні
- навчальні
- соціоадаптаційні або соціокультурні Інформація про труднощі та рівні підтримки дає вихователю змогу правильно організовувати педагогічний супровід дитини. Зокрема, визначити, яку допомогу він надаватиме дітям з різними рівнями підтримки, з ким із фахівців співпрацюватиме, як адаптуватиме зміст занять і наочне приладдя, які корективи вноситиме в організацію життя й діяльності кожної дитини відповідно до її індивідуальної програми розвитку. А також

з'ясувати, які види корекційно-розвиткових і психолого-педагогічних занять і в якій кількості мають проводити вчителі-дефектологи, практичний психолог і вчитель-реабілітолог.

Вихователь прислухається до рекомендацій фахівців і закріплює вміння та навички, які засвоїла дитина на таких заняттях. Кількість корекційно-розвиткових занять на тиждень з дітьми, які мають:

- перший рівень — окремі заняття не проводять;
- другий — до 2 занять;
- третій — 3—4 заняття;
- четвертий — 4—6 занять;
- п'ятий — 5—8 занять

Вихователь має не лише враховувати рівень підтримки, а й розуміти, які саме труднощі дитини призводять до її особливих потреб і заважають їй засвоювати досвід, спілкуватися чи опановувати різні види діяльності. Ефективність психолого-педагогічного супроводу та зміст його корекційно-розвиткової складової залежать від того, наскільки вихователь розуміє причини труднощів, структуру порушення та його вплив на цілісність особистості дитини. + Варто пам'ятати, що підтримка — це допомога, а не опіка. Характер цієї допомоги, її зміст і якість залежать від визначеного рівня підтримки. Вихователь має не робити за дитину, а стимулювати її до діяльності й самостійності.

